

LIHTNE TÕDE. 145 aastat laulupeotraditsiooni on saanud kesta vaid tänu järjepidevusele – nii lauljad kui ka dirigendid on andnud oma kogemuse edasi oma järeltulijaile.

Jõuline hinge puudutaja

Üleeile, XXVI laulupeo esimesel proovipäeval laulis laulukaarealune selle peo peadirigendile Hirvo Survale tema 51. sünnipäeva laulu. Juba 20 aastat tagasi, 30-aastasena oli Surva esimest korda noortepool suure koori ees. 2007. aastal aga sai ta tunda, kuidas on kogu pidu, toona noorte laulupidu, kunstilise juhina vedada.

Surva on suur isiksus. Laulupeo dirigendiks muidu ei saagi, aga mehe teeb tõesti suureks see, et ta teab, et laulupeo aeg ei alga temast. Et tema eel on käinud väga palju suuri dirigente.

Sellel pool toob Surva tuhandete, koguni kümnete tuhandete lauljate ette kõik need, kes on eelmistel aastakümnetel suuri pidusid vedanud, kelle sünniaastanumbrid algavad 1920ndatest-1930ndatest. Teiste seas on ka tema enda õpetajad Silvia Mellik ja Ants Üleoja.

Aga Surva ei vaata ainult tagasi – lauljate ette astuvad homme ka kaks tema õpilast, tema enda poistekooridest välja kasvanud Kaspar Mänd ja Kuldar Schüts.

Surva dirigeerimisstiil on väga sisendusjõuline, ning see on omadus, mis teeb dirigendist vä-

ga hea laulupeodirigendi. Ka kõige viimase rea laulja peab tundma, et dirigent just talle otsa vaatab.

Kas teadlikult või mitte, aga selle kooritunnetusega järgib Surva oma õpetaja Ants Üleoja stiili, kes on olnud üks läbi aegade populaarsemaid laulupeodirigente. Ja kui ajas veel tagasi minna, siis Üleoja õpetaja oli omakorda Tuudur Vettik, keda peetakse läbi aegade lauljat kõige enam haarata suutnud dirigendiks. Ilus rida – Vettik-Üleoja-Surva –, ning eks aeg näita, kas Mänd ja Schüts end kunagi samasse ritta dirigeerivad.

Täna õhtul saab publik kuulda, millised laulud on kõlanud kõigil pidudel läbi aja. Ja see oli just Surva idee: mitte luua vaid uusi laule, võtta neid tänapäevasest koorimuusikast, vaid tuletada meelde ka neid, mis juba sajand tagasi lauljaile ja publikule hinge pugesis. Idee ise võrus Surva peas, kui muusikateadlane ja kolleeg muusikaakadeemiast Tiia Järg talle esimese laulupeo lauliku pihku pistis.

Surva on tunnistanud, kui põnev ja keeruline oli iga peo kümnetest lauludest ja orkestriteostest välja valida just see üks, et kokku saaks nauditava kontserdi. Vaid 1950. aasta peo kava le-

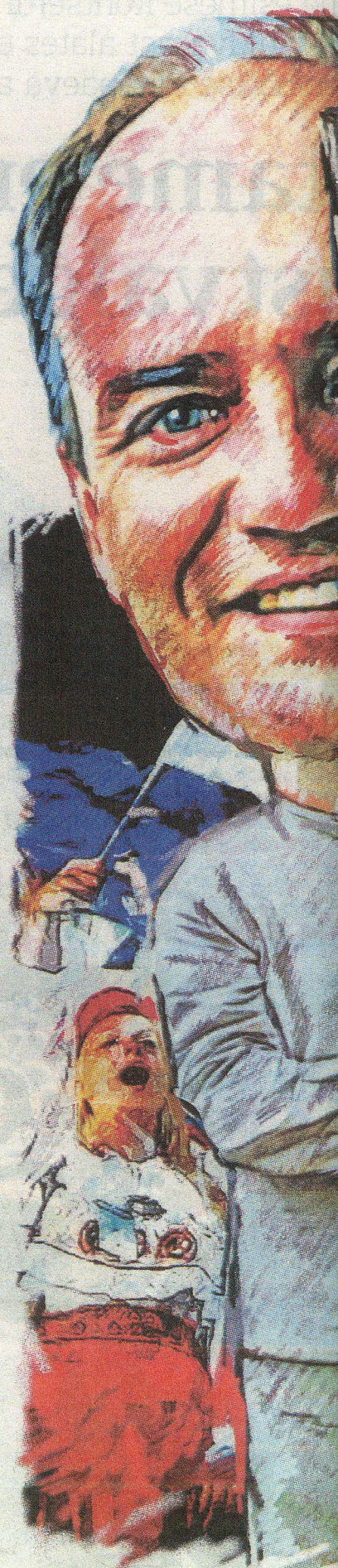
hitsedes käis valijail valus jônks südame alt läbi – sellelt kõigi okupatsiooniaastate kõige propagandistlikumalt peolt ei võetud ühtegi laulu. Kuigi ühe oleks ju võinud leida, aga nüüd on selle peo kohal vaikusehetk.

Laulupeo pärast, mida on ette valmistatud rohkem kui kaks aastat, kui Surva on läbi sõitnud tuhandeid kilomeetreid Eestimaal, et rääkida ja õpetada ja innustada saada veel paremaks. Lisaks lend Ameerika mandrile, et ka väliseesti koorid end laulupeole suudaks laulda. Laulupeo aeg algas Surva jaoks kaks nädalat tagasi, kui ta õhtust õhtusse Tallinna lennujaama kihutas, et juba saabuvaid kaugeid külalisi isiklikult, ikka «Mesipuu» lauluga vastu võtta.

Esimene ning eriti oodatud ja kallis külaline oli Välis-Eesti Ernesaks, 98-aastane dirigent Roman Toi, kellega ta talvel Kanas pikki, huumorit täis jutte oli ajanud.

«Sina, Hirvo, helistad mulle, nii kiirel ajal! Kas sul tõesti pole midagi tähtsamat teha?» imestas Toi mõni päev hiljem, kui laulupeo juht talle helistas, et küsida, kas väga väärikal on kõik ikka hästi. Suurel dirigendil on ka kõige kiiremal ajal see hetk, et hoolida.

ANNELI AMMAS

oni on saanud
d kui ka dirigendid
ltulijaile.

hitsedes käis valijail valus jõnks
südame alt läbi - sellelt kõigi oku-
patsioonaaastate kõige propagan-
distlikumalt peolt ei võetud üh-
tegi laulu. Kuigi ühe oleks ju või-
nud leida, aga nüüd on selle peo
kohal vaikusehetk.

Laulupeo pärast, mida on et-
te valmistatud rohkem kui kaks
aastat, kui Surva on läbi sõitnud
tuhandeid kilomeetreid Eestimaal,
et rääkida ja õpetada ja in-
nustada saada veel paremaks. Li-
saks lend Ameerika mandrile, et
ka väliseesti koorid end laulupeo-
le suudaks laulda. Laulupeoalgas
Surva jaoks kaks nädalat
tagasi, kui ta õhtust õhtusse Tal-
linna lennujaama kihutas, et juba
saabuvaid kaugeid külalisi isikli-
kult, ikka «Mesipuu» lauluga vas-
tu võtta.

Esimene ning eriti oodatud ja
kallis külaline oli Välis-Eesti Er-
nesaks, 98-aastane dirigent Ro-
man Toi, kellega ta talvel Kana-
das pikki, huumorit täis jutte oli
ajanud.

«Sina, Hirvo, helistad mulle,
nii kiirel ajal! Kas sul tõesti pole
midagi tähtsamat teha?» imes-
tas Toi mõni päev hiljem, kui lau-
lupeo juht talle helistas, et küsi-
da, kas väga väärikal on kõik ik-
ka hästi. Suurel dirigendil on ka
kõige kiiremal ajal see hetk, et
hoollida.

ANNELI AMMAS

